

Anna Uhlířová

100 let od založení školy na Pavlovské ulici v Mikulově

Budova školy na Pavlovské ulici v Mikulově (foto školní archiv)

Z dochovaných písemných materiálů je zřejmé, že rodiče dětí z horního konce Mikulova se po mnoho let snažili o zřízení obecné školy na Rudolfově ulici (pojmenované dle habsburského korunního prince, nynější ulici Pavlovská), aby jejich děti nemusely, zejména při nepříznivém počasí, překonávat velkou vzdálenost do školy na Školním náměstí (Schulplatz, dnešním Komenského náměstí). Po dlouhém usilování byla Okresní školní radou v Mikulově výnosem z 15. července 1910 výstavba školy schválena. Projekt, vypracovaný stavebním radou Dworschakem z Brna, převzal místní stavitel Franz Czujan. Stavební místo bylo získáno odkoupením pozemku od knížete Dietrichsteina za částku 10 000 K. Parcela se nacházela v oddělené části zahrady zvané Zwergelgarten a její velikost umožňovala vybudovat zde zároveň i školní zahradu. Nová školní budova v hodnotě 103 297 K. byla slavnostně otevřena a předána veřejnosti 14. září 1913.

Kromě prostorných učeben, vybavených novým nábytkem, byly uvnitř objektu vybudovány byty pro správce školy, učitele a školníka. Místnosti se vytápěly lokálně a na elektrické osvětlení si musela škola ještě pár let počkat, poněvadž teprve v roce 1923 se obecní zastupitelstvo usneslo provést elektrifikaci Mikulova. Školní pomůcky a potřeby si děti kupovaly samy. Tělocvična zde postavena nebyla, takže hodiny tělocviku se odbyvaly na školním dvoře. Celý objekt byl chráněn zídkou postavenou z pálených cihel.

Škola původně sloužila německy mluvícím dětem a jejím prvním ředitelem se v letech 1913–1927 stal řídící učitel Johann Horntrich, který sem přišel z Mušova. Ze školních kronik lze vyčíst, že ke konci první světové války bylo vyučování omezovalo pro nedostatek uhlí, a také třeba to, že ve školním roce 1917/18 se učilo jen polovinu vyučovací doby a od podzimu do školy chodilo jen asi šedesát procent dětí, protože ostatní neměly boty. Po vzniku Československé republiky v roce 1918 byly střední a národní školy podřízeny zemským a okresním školním radám, které byly orgány nadřízenými místním

školním radám. Ty se skládaly ze zástupců školy a obce. Pečovaly o plynulý chod školy, udržovaly školní budovy, inventáře a správu školních fondů. Vlastní dozor nad obecními a měšťanskými školami vykonávali, stejně jako za Rakouska-Uherska, zemští a okresní školní inspektoři. Výnosem zemské školní rady z roku 1919 se v původně německé škole nezávazně vyučovalo i češtině.

Dalším ředitelem se stal Stephan Hofmanna (1927–1934), který zde na krátký čas zřídil i oddělení mateřské školy. Do školy chodívalo tehdy až 200 dětí.

Ve vyučovacím procesu obecné školy došlo k důležité změně vydáním tzv. malého školského zákona (13. července 1922), jenž ovlivnil i život zdejšího vzdělávacího ústavu. Mezi povinné předměty byla zařazena občanská nauka a ruční práce, pro dívky se stal povinný tělocvik a nauka o domácím hospodářství. Počet žáků obecné školy v jedné třídě se od roku 1932 snížil v jednotřídkách na 65, na ostatních školách na 70 žáků, vzápětí došlo k dalšímu snížení – na 60 žáků. Současně byla stanovena povinná školní docházka na osm let a všechny někdejší úlevy od výuky byly zrušeny. Děti se ve škole učily i práci na zahradě a ve vinohradu, chovaly dokonce bource morušového. Když se přemnožili chrousti, chodily je sbírat – dle záznamů z let 1924–1927 údajně i 105 litrů denně.

Hospodářská krize na počátku třicátých let způsobila hluboký pokles životní úrovně, což se odrazilo i ve zhoršeném postavení školní mládeže. Děti z chudých rodin (zvláště z cihelny) dostávaly od mikulovských pekařů a řezníků polévku s masem a chlebem, od Haléřového spolku příspěvky na mléko a ze sbírek mezi občany pak šatstvo i peníze.

Ředitel Hofmann vedl správu školy až do 1. 1. 1934, jeho nástupcem se stal Heinrich Bartosch. V době německé okupace stál v čele školy Karl Geyer (1938–1943).

Po osvobození Mikulova v dubnu 1945 začalo do města přicházet české obyvatelstvo, aby převzalo správu města, důležitých podniků a úřadů – usazovaly se zde rodiny s početnými dětmi. Organizátorem českého školství v poválečném období na břec-lavském okrese byl Antonín Mrňous, který byl do Mikulova vyslán jako zmocněnec Ministerstva školství a osvěty s úkolem vybudovat na německém Mikulovsku veškeré české školství I. a II. stupně.

Zástupce, později ředitel školy Heinrich Bartosch s dětmi v roce 1920 (foto školní archiv)

Ředitel Jindřich Moudrý s 1. třídou ve školním roce 1948/49 (foto školní archiv)

Vyučování v osvobozeném městě bylo zahájeno 8. června 1945 právě ve škole na Pavlovské ulici, protože ostatní školní budovy byly v této době ještě obsazeny vojskem. Zdejší školní budova se nacházela v dobrém stavu. Při zahájení vyučování měla škola celkem 62 žáků. Školní rok 1944/45 byl zakončen 18. července 1945 s 128 žáky, rozdělenými do třech tříd školy obecné a jedné třídy školy měšťanské. Ve školním roce 1945/46 pak byla zřízena na Valtické ulici škola měšťanská, na ulici Alfonse Muchy škola obecná a na Husově ulici škola mateřská. Obecné školy měly 221 žáků, měšťanské 230 žáků. Naprostý nedostatek učitelů byl důvodem, že každá třída měla vyučování pouze dvakrát týdně. Všechny školy byly v té době pod jednou správou v čele s ředitelem Františkem Vrbou. Začátkem roku 1947 pak byly správy škol rozděleny. Škola na Pavlovské ulici vedl již od roku 1946 ředitel Jindřich Moudrý.

V padesátých a v první polovině šedesátých let docházelo do školy na Pavlovské ulici více než 300 dětí, učivalo se proto na směny nebo ve vypůjčených prostorách mateřské a zvláštní školy. Již tehdy se žádalo o přístavbu dalších tříd a tělocvičny, protože však bylo rozhodnuto o stavbě nové školy v prostoru u nádraží, z přístavby zde sešlo.

V roce 1961 nastoupila na ředitelské místo Drahomíra Jílková-Plotzová. Školu navštěvovalo stále velké množství žáků, několik let sem dojížděly i děti z Bavor. Byla zřízena školní družina s jedním oddělením, která byla nějakou dobu umístěna v domku na Havlíčkově ulici, kde se nacházel i školní byt. Ve všech třídách byly postupně položeny parkety a učebny byly též vybaveny novým nábytkem.

Po odchodu ředitelky Jílkové v roce 1970 vedl školu ředitel Mgr. Antonín Šebesta. V té době zde fungovala nejprve dvě, potom tři oddělení školní družiny s ranním provozem od půl sedmé. V souvislosti s novou koncepcí v základním školství měla škola od roku 1980 jen čtyři postupné ročníky. Od roku 1974 se vařilo ve školní kuchyni – do té doby se obědy do školy dovážely. Byl zbourán plot před školou, vyměněna okna, vybudovalo se ústřední topení, byla položena nová dlažba na chodbách a provedena generální oprava elektroinstalace. Na stavebních pracích při opravě školy se podíleli i rodiče dětí. V roce 1988 měla škola sedm tříd a tři oddělení školní družiny. Do školy chodilo 208 žáků a učilo zde deset učitelů.

Ředitelka Drahomíra Jílková-Plotzová s 1. třídou ve školním roce 1962/63 (foto školní archiv)

Společenské změny po roce 1989 přinesly i do školy na Pavlovské ulici změny a od února 1990 byla pověřena vedením školy učitelka Mgr. Pavla Pokorová. V srpnu téhož roku se po vítězství ve vyhlášeném konkurzu stala ředitelkou školy Mgr. Ludmila Holubová. Měnila se i forma výuky – od volnějšího uspořádání lavic přes položení koberečů až po vytváření relaxačních koutků. Škola byla vybavena novými učebními pomůckami a učebnicemi. Také rodiče a sponzoři se začali spolupodílet na financování kulturních, sportovních a společenských akcí pořádaných školou. Ve škole se vyučovalo znovu v pěti postupných ročnících a počet žáků se pohyboval mezi 146 až 168. Od čtvrtého ročníku byla zavedena výuka němčiny a angličtiny, jako nepovinný předmět přibýlo náboženství. Svou činnost zahájila řada kroužků, které mohou v odpoledních hodinách žáci navštěvovat. Začalo se opět jezdit do školy v přírodě v Nekoři a o prázdninách v roce 1995 připravila škola pro děti letní tábor v Hornicích u Jemnice. V roce 1996 vyšlo první číslo žákovského občasníku Poškolák.

Byla provedena celková plynofikace školy, budova byla napojena na kanalizaci. Okolí školy se dočkalo řady sadovnických úprav. Pro školní družinu, která měla dvě oddělení, se podařilo získat prostory na Růžové ulici. V červnu 1994 dostala škola novou fasádu a nátěry.

Od 1. ledna 2001 se stala ZŠ Pavlovská právním subjektem se samostatným hospodařením a hmotnou zodpovědností pod zřizovatelem městem Mikulov. Postupně však došlo k dalším změnám v řízení školy. Škola na Pavlovské ulici byla k 1. lednu 2004 sloučena se základní školou na Valtické ulici a stala se jejím detašovaným pracovištěm. Od tohoto data vykonával funkci ředitele i na tomto pracovišti dosavadní ředitel ZŠ Valtická Mgr. Stanislav Polák. Po jeho odchodu jej k 1. 9. 2006 vystřídal Mgr. Rostislav Souchop, který funkci ředitele vykonává dodnes. Za jeho vedení proběhla ve škole další generální oprava elektroinstalace, jejíž součástí byla i modernizace počítačové sítě, byla provedena výměna oken.

Ve školách se od školního roku 2007/08 začalo vyučovat podle nového Rámcového vzdělávacího programu, který by měl opět přispět ke zkvalitnění vzdělání. Pokračuje tedy další modernizace výuky, zlepšuje se vybavení školy – byly zakoupeny interaktivní tabule a další nové učební pomůcky. Ve škole žáci pracují s počítači, je kladen důraz na výuku

Učitelka Marie Cetková se svou třídou ve školním roce 1980/81 (foto školní archiv)

cizích jazyků a environmentální výchovu. Rozvíjejí se i aktivity mimo výuku, které doplňují další oblasti výchovy a vzdělávání.

Již dvakrát v současné době hrozilo zrušení výuky na této škole, v roce 2007 a 2011. Škola byla naštěstí zachována, a mohla tedy oslavit sté výročí založení a nadále může svou prací a výsledky dokazovat, že má mezi mikulovskými školami své místo, jak dobře ví již mnoho generací mikulovských obyvatel, které vychovala.

Budova školy na Pavlovské ulici v Mikulově v roce stého výročí založení (foto školní archiv)